

Vantaan kaupungin luottamushenkilötoiminnan eettiset periaatteet

Vantaan kaupunki on sitoutunut edistämään kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Eettisten periaatteiden tavoitteena on osaltaan taata laadukas kunnallinen hallintotoiminta, kuntalaisten luottamus päätöksentekoon sekä niin luottamushenkilöiden kuin kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu luottamushenkilötoiminnassa. Periaatteet koskevat myös luottamushenkilöiden ja kaupungin palveluksessa olevien välisiä suhteita.

Epäasiallisen kohtelun ja käyttäytymisen nollatoleranssi

Luottamushenkilötoiminnan lähtökohtana on asiallinen, tasa-arvoinen ja toista kunnioittava käyttäytyminen. Tavoitteena on turvallisempi tila, jossa jokainen voi osallistua luottamushenkilötoimintaan turvallisesti omana itsenään ilman pelkoa epäasiallisesta kohtelusta tai häirinnästä. Epäasialliseen kohteluun on nollatoleranssi.

Poliittiseen keskusteluun kuuluvat erilaiset mielipiteet ja vastakkaiset, joskus kärjekkäätkin näkemykset. Jokaisen tulee kuitenkin kohdella toisia arvostavasti ja kunnioittaen. Asiasta voi väitellä ja olla montaa mieltä loukkaamatta ketään. Toisen epäasiallista käytöstä ei tarvitse kuitenkaan sietää.

Asiallista, eettistä ja toista kunnioittavaa toimintaa on:

- Arvokas ja muita kunnioittava käytös mediassa mukaan lukien sosiaalinen media.
- Käytös, joka kunnioittaa kaikkien oikeutta työskennellä turvallisessa ja terveellisessä työympäristössä. Luottamushenkilöt ovat vastuussa toistensa työhyvinvoinnista ja työturvallisuudesta.
- Voimassa olevien säädösten ja määräysten noudattaminen.
- Avoimuus ja läpinäkyvyys. Toiminnan tulee kestää ulkopuolinen tarkastelu.

- Kukaan ei pyydä tai ota vastaan vieraanvaraisuutta, lahjoja tai muita etuja, joiden voidaan tulkita vaikuttavan toimielimen toimintaan tai päätöksentekoon.

Epäasiallista käytöstä on erityisesti:

- loukkaavien kommenttien esittäminen
- toisten mielipiteiden ohittaminen tai huomioimattomuus
- perättömien syytösten ja juorujen levittäminen
- vähättely ja nimittely
- mustamaalaaminen ja maalittaminen
- huutaminen, pilkkaaminen ja naurunalaiseksi saattaminen
- sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjivä puhe tai muu toiminta
- seksuaalinen häirintä
- ikään, alkuperään, kansalaisuuteen, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, poliittisen toimintaan, ammattiyhdistystoimintaan, perhesuhteisiin, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaalisen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn perustuva syrjivä puhe tai muu toiminta
- uhkaava käyttäytyminen
- henkilökohtaisen koskemattomuuden rikkominen

Varhainen välittäminen ja puuttuminen

Tavoiteltavaa tulee olla, että jonkun koettua tulleen epäasiallisesti kohdelluksi, asia selvitetään niin, että hyvä ilmapiiri luottamushenkilöiden kesken voidaan taas saavuttaa ja yhteistä toimintaa jatkaa asiallisesti ja kunnioittavasti.

Käytännössä tämä tarkoittaa:

- Kunkin toimielimen, työryhmän ja valtuustoryhmän puheenjohtajistolla on erityinen vastuu ja velvollisuus toisia kunnioittavan, avoimen ja osallistavan

ilmapiirin luomisessa. Kokouksissa puheenjohtaja puuttuu välittömästi epäasialliseen käytökseen.

- Epäasiallista kohtelua kokeva voi ottaa tarvittaessa itse asian puheeksi.
- Myös jokainen muu luottamushenkilö voi ottaa epäasiallisen kohtelun puheeksi ja puuttua siihen sitä havaitessaan.
- Samoin kunnan viranhaltija ja työntekijä voi ottaa esille häneen itseensä tai toiseen kunnan palveluksessa olevaan henkilöön kohdistuvan epäasiallisen kohtelun.
- Epäasiallisesta kohtelusta otetaan yhteyttä toimielimen puheenjohtajaan, valtuustoryhmän puheenjohtajaan tai valtuuston puheenjohtajaan.

Puheenjohtajistot koulutetaan työrauhaa uhkaavien tilanteiden hallintaan osana perehdytystä. Puheenjohtajiston velvollisuus on muistuttaa toimielimien jäseniä Vantaan kaupungin luottamushenkilöiden eettisistä periaatteista ja muista työrauhaa edistävästä käytännöistä.

Jatkuvaan epäasialliseen käyttäytymiseen puuttuminen

Mikäli epäasiallinen käyttäytyminen jatkuu, eikä toimielimen puheenjohtajan puuttuminen johda muutokseen, asia käsitellään tarvittaessa joko toimielimen puheenjohtajiston tai valtuuston puheenjohtajiston ja valtuustoryhmien puheenjohtajien, esittelijöiden sekä asianosaisten kesken.

Tarvittava kokoonpano määräytyy sen mukaan, mikä on missäkin tilanteessa tarkoituksenmukaisinta. Kokoonpanon päättää joko toimielimen puheenjohtaja tai valtuuston puheenjohtaja.

Asian käsittelyssä voidaan hyödyntää kaupungin viranhaltijoiden ja työntekijöiden asiantuntemusta tarpeen mukaan.

Tavoitteena on löytää yhteisen keskustelun avulla sovinnollinen ratkaisu, jonka jälkeen toimielimen toimintaa voidaan jatkaa asiallisesti ja toista kunnioittaen.

Muut puuttumiskeinot

Mikäli yhteisymmärrystä ei saada aikaan, käytettävissä on kuntalain sekä rikoslain mukaiset toimenpiteet. Kuntalain nojalla voidaan tietyin edellytyksin erottaa joko kaikki toimielimen jäsenet (lukuun ottamatta valtuustoa) tai toimielimen puheenjohtajisto. Kokouksen aikana puheenjohtaja voi kieltää toimielimen jäsentä jatkamasta häiritsevää käytöstä ja, jos häiritsevä käytös jatkuu, käskää häiriötä aiheuttavaa henkilön poistumaan kokouksesta.

Mikäli asiassa epäillään rikosta, voidaan asiassa tehdä poliisille tutkintapyyntö.